

מדינת ישראל
הכנסת

פ ר ו ט ו ק ו ל מט. 51/ג'

מישיבת ועדת החוקה חוק ומשפט שהתקיימה
ב' 12 ביולי 1954, י"ב בתמוז תשי"ד בשעה 19.30

הנרכזים

חברי הוועדה: מ. אונא - היו"ר
ע. איכילוב
מ. בגין
ד. בר דב הא"י
י. בר יהודה
ס. הלל
י. הרדי
ז. ורהפטיב
מ. סנה
י. שפירא
ס.ב. שטרן

מוזמנים: ח. כהן - היועץ המשפטי לממשלה
מר ידין - המטנה ליועץ המשפטי

מ ד ר - ה י ו ם

המסד הדיון בחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה)

היו"ר מ. אונא: אני פותח את הישיבה.

אנו ממשיכים בדיון בסעיף 9 של החוק.

י. שפירא: סעיף זה בא על מנת להסיר ספק. בוועדה לא היתה כל התנגדות לקבלתו.

מר ידין: אני מציע לכתוב את המלים "מאסר או קנס" ללא מרכאות.

ההצעה נתקבלה

סעיף 10

ג. שטרן: לפי איזה חישוב נקבע דרוג זה של הקנס?

י. שפירא: מאסר נכתב הקודקס הפלילי, נקבע קנס של 5 ל" במקביל ל-7 ימי מאסר, ו-100 לירות במקביל לשנה מאסר. הגדלנו את כל הקנסות פי 20.

ט. בגין:
לכאורה יש בסעיף זה הקלה, מטום שהוא מאפשר להמיר מאסר בקנס. לעומת זאת יש גם החמרה, כי הוא בא לאפשר הטלת קנס בנוסף לעונש המאסר שנקבע בחוק.

ד. הררי:
לדעתי רצוי להשאיר גם להבא בידי הטופט את האפשרות לתת לנאשם את הבררה לבחור בין עונש מאסר או קנס. המעיפים 9 ו-10 בנוסח זה מונעים ממנו אפשרות זו.

י. בר יהודה:
אני מתנגד בכל תוקף למתן אפשרות בידי הנאשם לבחור במאסר או בקנס, לפי מצבו הכספי. העונש צריך להיקבע על ידי הטופט ולא על ידי העבריינין.

מאחר שנאמר בסעיף 9 כי כל מקום בו נקבע בחוק מאסר או קנס, רטאי בית המשפט להטיל אחד מהם או שניהם כאחד, איני רואה צורך לחזור על כך בסעיף 10 גם כן.

מר ידנין:
סעיף 10 מטלים את סעיף 9 במובן זה, שהוא קובע את תכולתו של העקרון שצויין בסעיף 9 גם לגבי אותם מעיפים בהם לא נאמר הדבר בלשון חלופיין. סעיף 10 נלוץ לצורך אחדות. מגמתם של המעיפים 9 ו-10 לציין כי בכל מקרה לגביו מופיעים שני העונשים, המאסר והקנס, בתור אלטרנטיבה, אפשר לתת אותם גם באופן קומולטיבי.

גם עד כה לא היה הטופט יכול לפסוק מאסר או קנס לפי בחירת הנאשם. בפסקי הדין מסוג זה הוטל קנס, ונקבע שבמקרה של אי תשלום הקנס יחול עונש מאסר.

במקום המלים "מאסר חובה" אנו מציעים "מאסר כעונש חובה", כפי שנקבע גם בחלק השני של סעיף 2, כן אני מציע ליתר בהירות לטחוק את המלים "לא יוסר המאסר בקנס", ובמקום זאת לכתוב שבמקרה של עונש מאסר חובה או מאסר סיניטום, יוטל עונש מאסר בלבד, בסעיף 10(2) יש להוסיף את המלים "או מאסר ללא תקופה קצובה", כי בסעיף 4 הטורינו מאסר מסוג זה למאסר עד שנה אחת.

י. שפירא:
בסעיף 42(א) של החוק הפלילי הקיים נקבע כיל בכל מקום שכתוב מאסר יכול בית המשפט להטיל: או את תקופת המאסר שנקבעה, או את המאסר הזה בצרוף קנס בגבול סמכותו, או רק קנס. על כן אין בהצעה זו כל החמרה. כמו כן נקבע בחוק הקיים שבגובה הקנס מוגבל בתחום סמכותו של בית המשפט. מאחר שאפשר להביא כל עבדה בפני בית משפט מחוזי, אנו מציעים להגביל את הקנס. לפיכך טענתו של חבר הכנסת בגין שנה קיימת. גם טענתו של חבר הכנסת בר יהודה נופלת לאחר הסברת מר ידנין.

ט. בגין:
מאחר שאין כאן חידוש והדברים נקבעו בסעיף 42 של החוק הקיים שהוא סעיף כללי, אין אנו צריכים לטבן את החוק ואפשר לטחוק את סעיף 10.

י. שפירא:
לפי אותו סעיף יכול בית המשפט להטיל קנס עד 3000 לירות, בהתאם לסמכות שבידו. אותו סקסיטום של קנס יהיה קיים גם לגבי חטא שעונשו הוא שבוע מאסר, וגם לגבי עבדה שעונשה הוא עשר שנים. ביטול הדרוג המועצ כאן יביא אותנו לאבסורד.

ז. ורהפטיג: אני מציע למחוק את המלים "או שני העונשים כאחד" בסעיף 9 ובסעיפים הקטנים (1), (2) ו-(3) של סעיף 10.

ט. טנה: אני מסדרף להצעה זו.

ח. כהן: בחוקים שנתקבלו על ידי הכנסת הראשונה או השניה נקבע תמיד עונש מאסר, קנס, או שני העונשים כאחד. אולם הסעיף המוצע כאן מכונן לגבי החוקים המנדטוריים בהם כתוב רק מאסר. כאן ניתנת אפשרות לטופס להטיל על העבדיין מאסר קצר יותר, בתוספת קנס ידוע. אם מציעים לא לאפשר לטופס להטיל את שני העונשים כאחד, הרי אין מקלים אלא מחמירים. כאשר המחוקק של אותם חוקים כתב "מאסר", הוא הסתמך על קיומו של סעיף 42.

י. הרדי: אני מציע להוסיף בסעיף 9 ובסעיפים הקטנים (1), (2) ו-(3) את המלים "או שניהם לחלופין".

ט.ב. טסון: אני מצטרף להצעה זו.

הצבעות

הצעת ורהפטיג-טנה - נדחתה
הצעת הרדי-טסון - נדחתה.

המתייגויות לחברי הכנסת ורהפטיג, טנה, הרדי וטסון.

י. טפירא: במקום "מאסר חובה" אני מציע לכתוב "מקום שהחוק מחייב מאסר".

ח. כהן: אני מציע להשאיר את הניסוח של סעיף זה למטונה על ניסוח החוקים, בהתאם לדבריהם שנתקבלו כאן.

סעיף 11

י. טפירא: הצעה זו באה להעלות את הקנס על עוון ט-200 ל-5000 לירות. ישנם מקרים לגביהם נקבע כי כל העוטה עבירה מסויימת יישאם בעוון, ולא נקבע בחוק מהו העונש. כמו כן יתכן שמוגדרת בחוק עבירה, אך לא נאסר שהי עברה זו. ההגדרה של פסע ניתנת רק על ידי קביעת העונש. לכן בסעיף קטן (2) לא קבענו מה יהיה העונש לגבי חטא, אלא התכוונו לכל מקרה שאינו עוון וגם לא נקבע לו עונש ועל כן לא ידוע אם הוא פסע.

ז. ורהפטיג: אני מתנגד לקביעת עבדות בחוק ללא ציון העונש החל עליהן, לידן.

ח. כהן: כמעט בכל החוקים שנתקבלו אחרי קום המדינה נקבע העונש בגוף החוק, אולם ישנם חוקים קודמים בהם לא נקבע העונש ועל כן יש צורך בסעיף כללי.

ט. בנין:
אני חושב שהעלות הקנס מ-200 ל-5000 לירות היא גדולה מדי. אני מציע למחוק את הקנס בכלל, ואת החול ממילא ההגבלה הכללית של 3000 לירות.

לדעתי אין טעם לכתוב בסעיף קטן (2) עברה שאינה פסע, כי הלא לפסע תמיד נקבע עונש; העונש הוא הגדול הפסע. על כן מוטב לכתוב "בכל מקרה אחר של עבירה שאינה עוון".

ה. כהן:
אני מציע למחוק את המלים "של עברה שאינה פסע".

ז. ורהפטיג:
אני מציע להתחיל את סעיף 11 כך: "נקבע בחוק, לפני התחלת תקפו של חוק זה, עבירה ולא נקבע לה עונש...."

מ. ידני:
אני מציע להסאיר את תקפו של סעיף כולל זה גם לגבי חוקים שיחבלו בעתיד, כי לא תמיד ירצה המחוקק לדון מהו בדיוק העונש המתאים לכל מקרה, ואז יקבע זאת הסעיף הכללי.

י. שפירא:
אני מתנגד לכך, כי התוצאה יכולה להיות קביעת עונש מכסימלי חמור מדי עבור עבירות קטנות. אצביע תמיד בעד קביעת עונש מפורט על כל עבירה ועבירה.

אני חושב גם כן שקנס עד 5000 לירות הוא גבוה מדי. לדעתי אפשר להגביל אותו ב-1500 לירות ואז יתאים גם לסמכויותיהם של שופטי השלום.

ב. טרי:
לא יתכן לקבוע 1500 לירות קנס יחד עם שלט שנים מאטר, בטעה שבסעיף קטן 10(2) קבענו 2000 לירות קנס יחד עם זנה אחת מאטר.

י. שפירא:
אני מציע להבציע על כך יחד עם ההצבעה על הסעיפים 5 ו-6.

הצעה נחקבלה:

היו"ר מ. ארנא:
אני מעמיד להצבעה את הצעתו של ז. ורהפטיג בקשר לפטוק הראשון של הסעיף.

הצעת ז. ורהפטיג נחקבלה ללא התנגדות.

סעיף 12

ז. ורהפטיג:
צריך לקבוע בבירו שבית המספט יכול להניא בחטבון גם את תקופת המעצר.

ט. בנין:
לדעתי צריך לקבוע בתור כלל שתקופת העונש תיחטב מיום המעצר, ואילו במקרים יוצאים מן הכלל תיחטב מיום גזר הדין, בהתאם להוראת השופט.

י. הררי:
השופט תמיד מביא בחטבון אם האיש כבר יטב במעצר, ובהתאם לכך קובע את תקופת המאטר.

האם יום גזר הדין כלול או לא?

ג. שרי:

תקופת המאסר נחשבת טמחרת גזר הדין.

ח. כהן:

אין כל הבדל אם קובעים שתקופת המאסר תכלול את תקופת הטעזר פרט אם הורה שסופט אחרת, או שקובעים שהיא לא תכלול אותה. העיקר הוא שתינתן לסופט האפשרות לקבוע כך או אחרת. לא ידוע לי על מקרה שבית הספוט לא הביא בחשבון את תקופת הטעזר, בין במפורט בגזר הדין ובין בחישוב תקופת המאסר. לדעתי הצוסח המוצע כאן, המתאם לקיים עד היום, הוא יותר טוב גם בטביל הסופט וגם בטביל האזרח, כי הוא מונע סיבככים בענין קביעת ימי הטעזר בדיוק, טצרייה להיעשות על ידי סלטונות בית הסוהר.

עונט המאסר צריך להיות מבוצע על יסוד דוקומנט אחד ויחיד: גזר הדין. לא יתכן שיהיה תלוי

י. שפירא:

בחיטוביהם של סלטונות בתי הסוהר.

כדי שיהיה ברור כי בטלים אם לא הורה בית הספוט הודאה אחרת הכוונה היא רק להכללת תקופת הטעזר, אני מציע לכתוב במקום זה "אם לא קבע לכך בית הספוט יום מוקדם יותר".

מר ירון:

צריך להיות גם סעיף לפיו אפשר לאחר ולא רק להקדים את תחילת תקופת ריצוי העונט.

י. שפירא:

הצעה נתקבלה

אני עומד על הצעתי לקבוע בתור כלל את הכללת תקופת הטעזר בתקופת ריצוי העונט.

מ. בנין:

ה צ ב ע ה

הצעה נדחתה

הסתייגות לחברי הכנסת בנין, בר יהודה ואיכילוב.

אני רוצה לברך בטם כל חברי הוועדה את חבר הכנסת בר רב האי לסלואת לו 60 שנה. יוסף עוד שנים רבות לעבוד בעבודה צבורית מועילה כפי שהוא עושה עד היום. יוסף בריאות עד 120 שנה יחד עם כל בני משפחתו.

י. שפירא:

היטיבה ונעלה בשעה 21.45